

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Analiza wyników badania okresów pobierania emerytur

Departament Statystyki i Prognoz Aktuarialnych

Warszawa 2019

Opracował: Andrzej Kania Wydział Badań Statystycznych

Akceptowała: Hanna Zalewska Dyrektor Departamentu

Statystyki i Prognoz Aktuarialnych

www.zus.pl

www.psz.zus.pl

SPIS TREŚCI

	Str.
I. WPROWADZENIE	5
II. UWAGI METODOLOGICZNE.....	5
1. Źródło i zakres danych.....	5
2. Staż.....	6
3. Grupy świadczeniobiorców.....	6
.	
III. EMERYCI WYCHODZĄCY Z SYSTEMU WYPŁATOWEGO - OGÓŁEM	7
1. Charakterystyka badanej populacji – ogółem	7
2. Charakterystyka osób, którym przyznano emerytury na nowych zasadach	15
3. Okres pobierania emerytur oraz okres przebywania w systemie wypłatowym w zależności od płci i wieku w momencie wyjścia z systemu.....	19
IV. EMERYCI WYCHODZĄCY Z SYSTEMU WYPŁATOWEGO - BEZ ŚWIADCZENIOBIORCÓW POBIERAJĄCYCH EMERYTURY Z URZĘDU.....	29
1. Charakterystyka badanej populacji.....	29
2. Okres pobierania emerytur oraz okres przebywania w systemie wypłatowym w zależności od płci i wieku w momencie wyjścia z systemu.....	33
V. PODSUMOWANIE.....	40

I. WPROWADZENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych od wielu lat prowadzi badania statystyczne okresów pobierania emerytur.

Poprzednie badanie dotyczyło emerytów, którzy wyszli z systemu wypłatowego w 2011 r.

Badanie, którego wyniki prezentujemy w opracowaniu zostało przeprowadzone w 2018 r. i objęło 30,5 tys. emerytów łącznie z rencistami, którzy pobierali renty w zbiegu z emeryturami.

Okres pobierania wypłacanych przez ZUS świadczeń emerytalnych został poddany analizie zarówno w przypadku okresu pobierania jedynie emerytury jako ostatnio pobieranego świadczenia, jak i okresu łącznego pobierania świadczeń od momentu przyznania pierwszego świadczenia, poprzez okresy pobierania kolejnych świadczeń, aż do momentu wyjścia emeryta z systemu wypłatowego (okres przebywania w systemie wypłatowym).

Wyniki badania zaprezentowano w dwóch wariantach. W pierwszym wariantcie został poddany analizie okres pobierania wszystkich emerytur, w drugim zaś, dla zachowania porównywalności z wcześniej prowadzonymi badaniami, z analizy wyłączone zostały emerytury z urzędu.

II. UWAGI METODOLOGICZNE

Badanie statystyczne emerytów wychodzących z systemu wypłatowego zostało przeprowadzone metodą reprezentacyjną. Analogicznie jak w poprzednim badaniu przeprowadzonym w 2012 r., z wybranych miesięcy 2017 r., tj. z lutego, z maja, z sierpnia i z listopada, które uznano jako reprezentatywne pod względem liczby zgonów, losowo wybrano 50% próbę świadczeniobiorców, którzy wyszli z systemu wypłatowego z powodu zgonu.

1. Źródło i zakres danych

Dla tak wylosowanej populacji świadczeniobiorców pracownicy oddziałów ZUS wypełnili elektroniczne ankiety statystyczne zawierające następujące informacje:

- dane identyfikacyjne świadczeniobiorcy,
- informacje o świadczeniu pobieranym w momencie zgonu – symbol emerytury, data przyznania świadczenia, symbol świadczenia pobieranego w zbiegu wraz z datą przyznania,

- informacje o świadczeniach pobieranych wcześniej, tj. przed emeryturą pobieraną w momencie wyjścia z systemu wypłatowego, symbole tych świadczeń, daty przyznania i daty podjęcia ostatniej wypłaty, okres zawieszenia wypłaty,
- informacje o stażu.

Pozyskane w ankietach informacje pozwoliły na utworzenie zbioru danych o emerytach, którzy wyszli z systemu wypłatowego z powodu zgonu i przeprowadzenie analizy długości pobierania świadczeń.

2. Staż

Pola w ankietach dotyczące stażu zostały wypełnione także w przypadku emerytur nowosystemowych, na podstawie dokumentacji będącej w posiadaniu oddziałów ZUS. Stąd też była możliwość przeanalizowania stażu także w przypadku tych świadczeń.

Informacja ta ma duży walor poznawczy ze względu, że nie jest to parametr konieczny do przyznania i ustalenia wysokości emerytury.

3. Grupy świadczeniobiorców

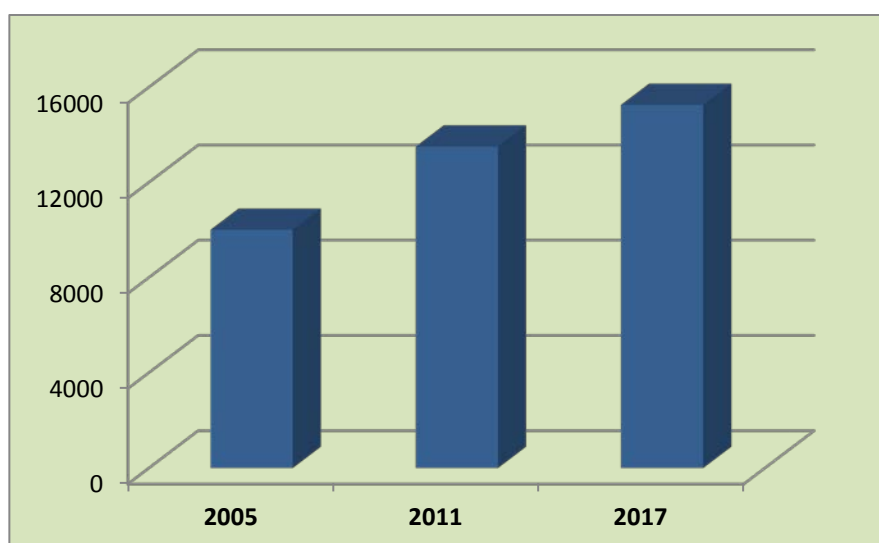
Agregacji grup świadczeniobiorców dokonano zgodnie z symbolami emerytur pobieranych przez emerytów w momencie zgonu.

III. EMERYCI WYCHODZĄCY Z SYSTEMU WYPŁATOWEGO - OGÓŁEM

1. Charakterystyka badanej populacji

W okresie wybranych czterech miesięcy (luty, maj, sierpień, listopad) 2017 roku system wypłatowy emerytur opuściło z powodu zgonu 61,0 tys. osób, tj. przeciętnie 15,3 tys. osób w miesiącu. W 2011 r. średnio w badanych miesiącach ubytek emerytów wynosił 13,5 tys. natomiast w 2005 r. – 10,0 tys. (rys. 1).

Rys. 1 Przeciętny miesięczny ubytek emerytów w latach 2005, 2011 i 2017

Wzrost bezwzględnej liczby zgonów emerytów w porównaniu do poprzednich okresów badawczych wynika ze znacznego wzrostu liczby ogółu wypłacanych emerytur w badanych latach. W 2005 r. przeciętna liczba emerytów wynosiła 3 940,0 tys., w 2011 r. było ich 4 973,0 tys., a w 2017 – 5 230,4 tys.

W 2017 r. w badanej populacji 30,5 tys. emerytów, którzy wyszli z systemu z powodu zgonu - mężczyźni stanowili 58,5%, a kobiety 41,5%.

Średni wiek osób wychodzących z systemu wypłatowego wyniósł 78,5 roku i w porównaniu do roku 2011 wzrósł średnio o blisko 2 lata.

W strukturze wiekowej osób pobierających emerytury w momencie wyjścia z systemu wypłatowego w większości przedziałów wiekowych dominowali mężczyźni, wyższy odsetek kobiet obserwujemy jedynie w przedziale wieku 61-65 lat oraz w wieku powyżej 90 lat - tabela 2.

Tab. 1. Struktura emerytur według wieku i płci osób pobierających świadczenia w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Wiek	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
50 lat i mniej	0,0	0,1	-
51 - 55	0,1	0,2	0,0
56 - 60	0,6	0,7	0,5
61 - 65	7,2	4,6	10,9
66 - 70	18,1	19,9	15,8
71 - 75	13,9	15,9	11,1
76 - 80	17,0	18,7	14,6
81 - 85	19,1	19,5	18,3
86 - 90	15,3	13,9	17,3
91 - 95	7,1	5,4	9,4
96 lat i więcej	1,6	1,1	2,1
Średni wiek	78,5	78,2	79,1

Tab. 2. Struktura emerytur według płci osób pobierających świadczenia oraz wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Wiek	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	58,5	41,5
50 lat i mniej	100,0	100,0	-
51 - 55	100,0	97,5	2,5
56 - 60	100,0	69,6	30,4
61 - 65	100,0	37,1	62,9
66 - 70	100,0	64,0	36,0
71 - 75	100,0	66,8	33,2
76 - 80	100,0	64,4	35,6
81 - 85	100,0	60,0	40,0
86 - 90	100,0	53,1	46,9
91 - 95	100,0	44,8	55,2
96 lat i więcej	100,0	44,0	56,0
Średni wiek	78,5	78,2	79,1

Średni wiek osób badanych w momencie przyznania emerytury wynosił 60,3 roku.

Analiza szczegółowej struktury wg wieku w momencie przyznania emerytury i płci świadczeniobiorców wykazała, że 61,1% badanych osób zaczęło pobierać emeryturę przed ustawowym wiekiem emerytalnym, obecnie obowiązującym. Wśród mężczyzn odsetek tych osób wynosił 63,8%, a wśród kobiet 57,1%.

Mężczyźni zaczęli pobierać emeryturę średnio w wieku 61,4 roku, a kobiety w wieku 58,7 roku.

Tab. 3 Struktura emerytur według wieku osób w momencie przyznania świadczenia i płci

Wiek	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
50 lat i mniej	5,2	5,4	4,9
51 - 55	19,0	6,8	36,2
56 - 60	39,3	39,7	38,8
61 - 65	25,7	36,5	10,3
66 - 70	6,1	7,8	3,7
71 – 75	2,6	2,5	2,9
76 lat i więcej	2,1	1,3	3,2
Średni wiek	60,3	61,4	58,7

Począwszy od 1 stycznia 2006 r., osobom które osiągnęły ustawowy wiek emerytalny oraz podlegały ubezpieczeniu społecznemu albo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu, bez względu na posiadany staż, przyznawana jest emerytura z urzędu zamiast dotychczas pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy.

Występujący, w tabelach 4-6, 8-14 oraz 30-31 w pozycji – „staż 15 lat i mniej”, znaczny odsetek badanych emerytów wynika z faktu pobierania emerytury z urzędu oraz krótszego, niż wymagany, stażu.

Tab. 4 Struktura emerytur według stażu osób pobierających świadczenie w momencie wyjścia z systemu wypłatowego oraz płci

Staż w latach	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
15 i mniej	5,4	3,0	8,7
16 – 20	4,6	2,8	7,1
21 – 25	9,3	7,6	11,8
26 – 30	15,1	14,0	16,6
31 – 35	20,5	17,2	25,2
36 – 40	23,6	25,6	20,9
41 lat i więcej	21,5	29,8	9,7
Średni staż	33,6	35,7	30,6

Tab. 5 Struktura emerytur według płci osób pobierających świadczenie oraz stażu w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Staż w latach	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	58,5	41,5
15 lat i mniej	100,0	33,2	66,8
16 – 20	100,0	35,6	64,4
21 – 25	100,0	47,5	52,5
26 – 30	100,0	54,3	45,7
31 – 35	100,0	49,0	51,0
36 – 40	100,0	63,3	36,7
41 lat i więcej	100,0	81,1	18,9

Średni staż badanych osób wynosił 33,6 roku, dla mężczyzn – 35,7 roku; dla kobiet – 30,6 roku.

Blisko 65% badanych emerytów legitymowało się ponad 30 – letnim stażem.

Tab. 6 Struktura emerytur według wieku osób w momencie wyjścia z systemu wypłatowego oraz stażu

Wiek	Staż								Średni staż
	Ogółem	16 lat i mniej	16 - 20	21 - 25	26 - 30	31 - 35	36 - 40	42 lata i więcej	
OGÓŁEM	100,0	6,7	4,5	9,2	14,9	20,2	23,3	21,2	33,6
50 lat i mniej	100,0	-	-	7,1	92,9	-	-	-	28,0
51 – 55	100,0	-	-	22,5	47,5	25,0	5,0	-	29,3
56 – 60	100,0	4,2	6,8	20,4	31,9	22,0	12,6	2,1	29,5
61 – 65	100,0	14,6	8,4	15,9	18,0	16,1	16,1	10,9	29,2
66 – 70	100,0	10,7	6,5	12,9	18,4	19,6	17,0	14,9	31,1
71 – 75	100,0	4,6	4,7	10,1	17,7	20,3	20,1	22,5	33,6
76 – 80	100,0	4,0	3,7	7,9	13,1	24,9	26,5	19,9	34,4
81 - 85	100,0	4,2	2,8	5,6	11,9	19,5	33,3	22,7	35,5
86 – 90	100,0	5,6	3,6	6,8	11,6	19,7	22,8	29,9	35,2
91 – 95	100,0	7,0	3,6	7,5	13,6	18,9	22,4	27,0	34,6
96 lat i więcej	100,0	13,2	2,3	12,1	16,1	16,4	16,4	23,5	32,2

W 2017 r. najwyższy odsetek osób wychodzących z systemu wypłatowego odnotowujemy w województwach o największej liczbie mieszkańców, tj. w województwie śląskim – 14,2% ogółu badanych, mazowieckim – 14,0%, dolnośląskim – 8,5%, wielkopolskim – 8,2%, małopolskim – 8,0% i łódzkim – 7,8%.

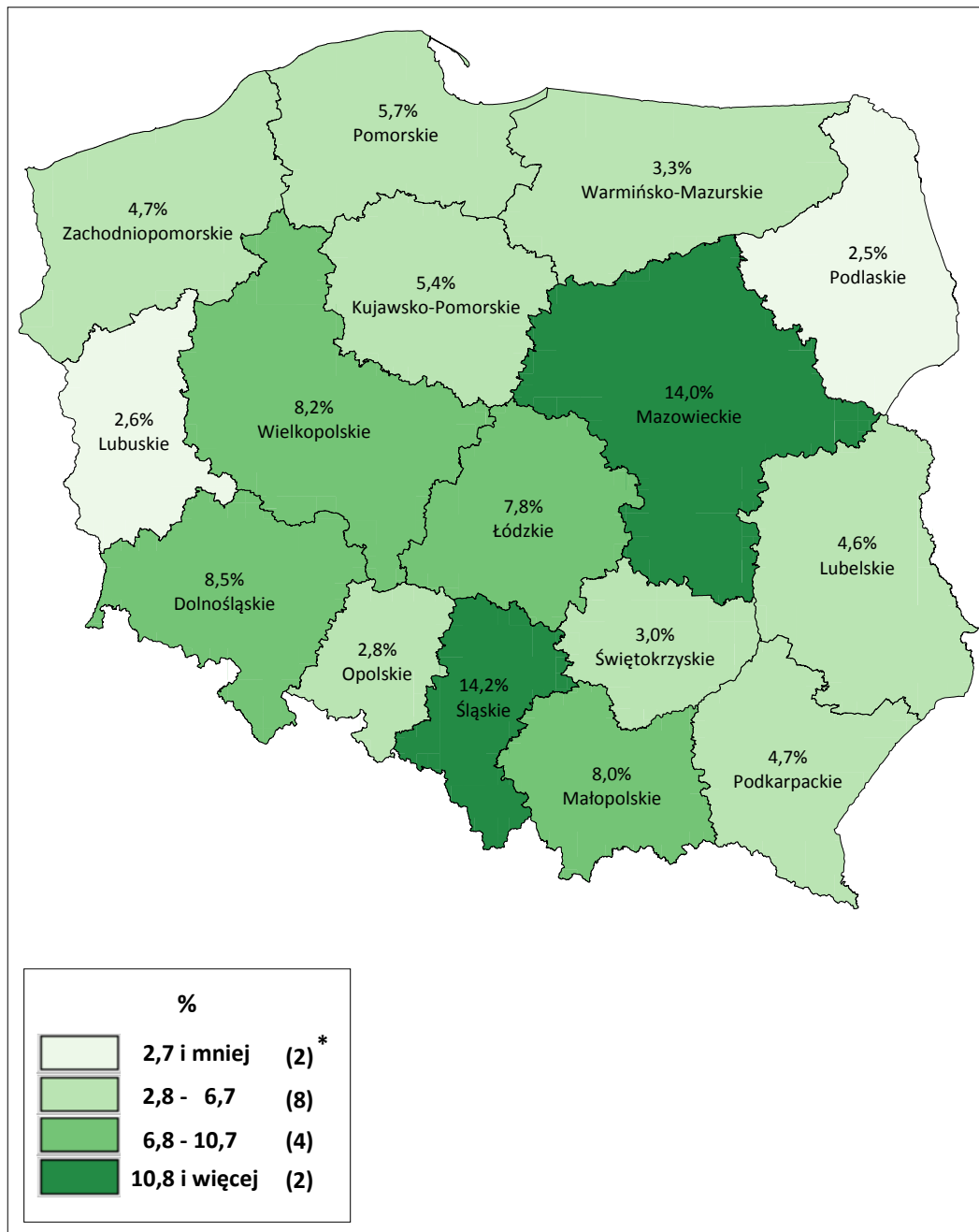
Analiza przeciętnej miesięcznej liczby emerytów, którzy wyszli z systemu wypłatowego z powodu zgonu w przeliczeniu na 1000 emerytów w danym województwie, pozwala zauważyć, że największy wskaźnik wystąpił w województwie opolskim – 3,17, kujawsko-pomorskim – 3,02 oraz łódzkim – 3,00, najmniejszy natomiast w woj. podkarpackim – 2,57 i woj. świętokrzyskim – 2,60. (tabela 7 i rys. 2 i 3). Wskaźnik ten ogółem dla kraju wynosił 2,80 i w porównaniu z rokiem 2011 był wyższy o 0,09.

Tab. 7 Struktura emerytur* wypłaconych osobom, które wyszły z systemu wypłatowego w 2017 r. na skutek zgonu, w przeliczeniu na 1000 emerytów według województw

Województwo	Przeciętna miesięczna liczba emerytur* / wypłaconych osobom, które wyszły z systemu wypłatowego na skutek zgonu:	
	w odsetkach	w przeliczeniu na 1000 emerytów
OGÓŁEM	100,0	2,80
Dolnośląskie	8,5	2,83
Kujawsko-pomorskie	5,4	3,02
Lubelskie	4,6	2,69
Lubuskie	2,6	2,71
Łódzkie	7,8	3,00
Małopolskie	8,0	2,67
Mazowieckie	14,0	2,85
Opolskie	2,8	3,17
Podkarpackie	4,7	2,57
Podlaskie	2,5	2,84
Pomorskie	5,7	2,82
Śląskie	14,2	2,69
Świętokrzyskie	3,0	2,60
Warmińsko-mazurskie	3,3	2,85
Wielkopolskie	8,2	2,82
Zachodniopomorskie	4,7	2,88

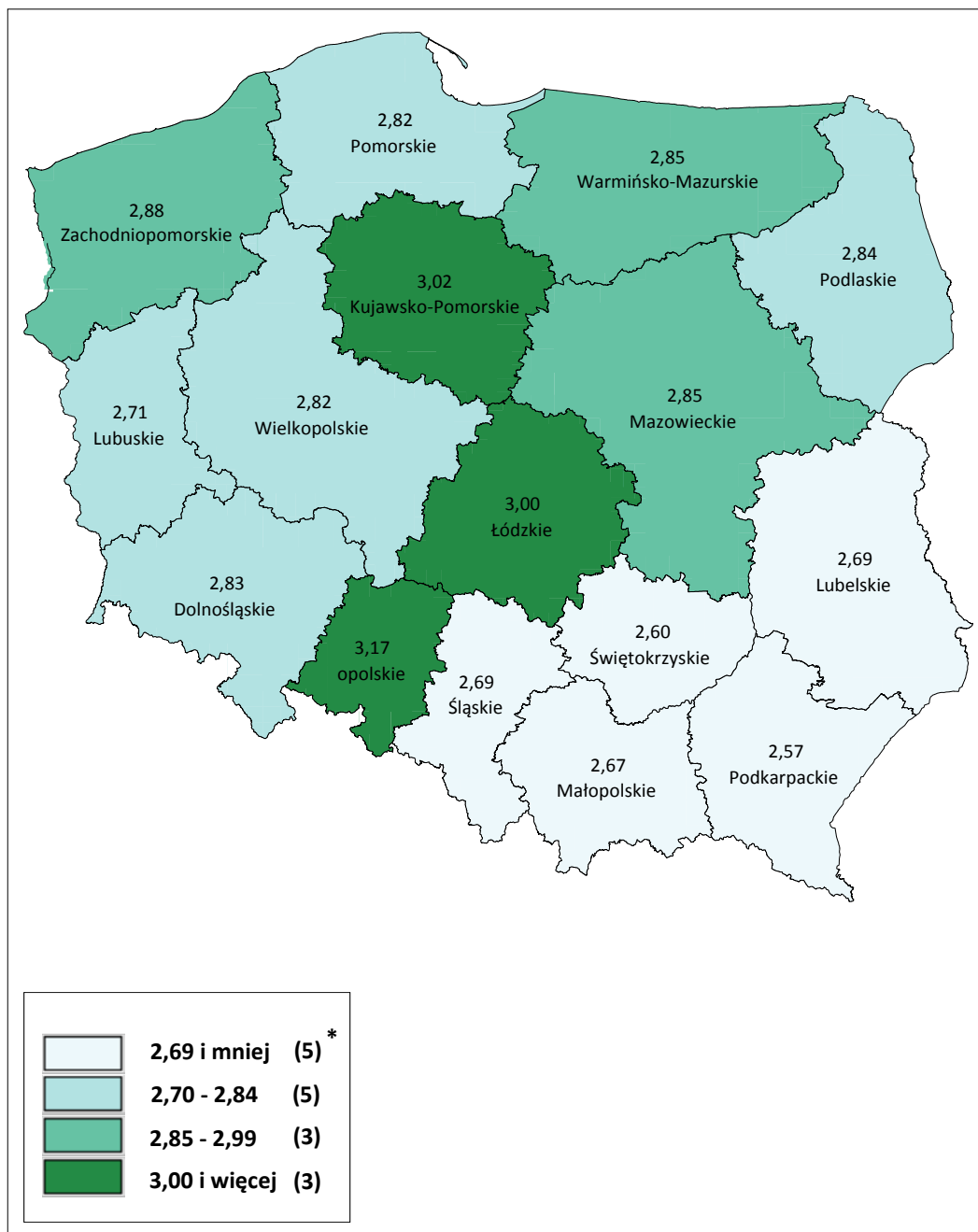
**/ Bez emerytur w zbiegu z rentą z tytułu niezdolności do pracy*

Rys. 2 Struktura emerytów, którzy wyszli z systemu wypłatowego w 2017 r. z powodu zgonu według województw

* liczba województw

Rys. 3 Przeciętna miesięczna liczba emerytów, którzy wyszli z systemu wypłatowego z powodu zgonu w przeliczeniu na 1000 emerytów w danym województwie

* liczba województw

2. Charakterystyka osób, którym przyznano emeryturę na nowych zasadach

W zbiorowości badanych emerytów, którzy w 2017 roku z powodu zgonu opuścili system wypłatowy ZUS, w ponad 14% przypadków byli to świadczeniobiorcy (urodzeni po 1948 r.), którym przyznano emeryturę na nowych zasadach. Podobnie jak w całej populacji badanych, przeważali mężczyźni stanowiąc 54,3% ogółu. Średni wiek tych osób w momencie wyjścia z systemu wypłatowego wynosił 65,8 roku (mężczyźni – 66,4 roku, kobiety – 65,1 roku) i był krótszy od wieku pozostałych średnio o 14,9 roku. Pobierający emeryturę na nowych zasadach legitymowali się blisko 29 – letnim stażem: mężczyźni – 31,5 roku, kobiety – 25,4 roku. Jednak u co piątej osoby, staż nie przekraczał 20 lat.

Tab. 8 Struktura emerytur wypłacanych na nowych zasadach według stażu osób pobierających świadczenie w momencie wyjścia z systemu wypłatowego oraz płci

Staż w latach	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
15 lat i mniej	11,6	6,7	17,6
16 – 20	9,3	5,6	13,7
21 – 25	16,8	13,4	20,8
26 – 30	20,1	22,9	16,6
31 – 35	15,3	14,8	15,9
36 – 40	15,4	17,1	13,4
41 lat i więcej	11,5	19,5	2,0
Średni staż	28,7	31,5	25,4

W momencie wyjścia z systemu wypłatowego osoby w wieku 56-60 lat legitymowały się 29 letnim stażem, w wieku 61 - 65 lat staż był niższy i wynosił ok. 28 lat, natomiast osoby w wieku 66 -70 lat również wypracowały 29 letni staż.

Średni wiek osób , które w momencie wyjścia z systemu wypłatowego z powodu zgonu miały ponad 40 lat stażu wynosił ok. 66 lat.

Tab. 9 Struktura emerytur wypłacanych na nowych zasadach według wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego i stażu osób pobierających świadczenie

Staż w latach	Ogółem	Wiek		
		56 - 60	61 - 65	66 - 70
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
15 lat i mniej	11,6	3,4	13,0	10,9
16 – 20	9,3	11,9	10,7	8,3
21 – 25	16,8	25,4	18,3	15,5
26 – 30	20,1	18,6	18,1	21,5
31 – 35	15,3	13,6	12,1	17,5
36 – 40	15,4	20,3	15,3	15,4
41 lat i więcej	11,5	6,8	12,5	10,9
Średni staż	28,7	29,2	28,2	29,1

Tab. 10 Struktura emerytur wypłacanych na nowych zasadach według stażu osób pobierających świadczenie i wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Staż w latach	Ogółem	Wiek			Średni wiek
		56 - 60	61 - 65	66 - 70	
OGÓŁEM	100,0	1,4	40,2	58,4	65,8
15 lat i mniej	100,0	0,4	44,9	54,7	65,7
16 – 20	100,0	1,8	46,1	52,1	65,5
21 – 25	100,0	2,2	43,8	54,0	65,5
26 – 30	100,0	1,3	36,3	62,4	65,9
31 – 35	100,0	1,3	31,8	66,9	66,2
36 – 40	100,0	1,9	39,9	58,2	65,8
41 lat i więcej	100,0	0,9	43,7	55,4	66,0

Tab. 11 Struktura emerytur wypłacanych na nowych zasadach mężczyznom według wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego i stażu

Staż w latach	Ogółem	Wiek		
		56 - 60	61 - 65	66 - 70
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
15 lat i mniej	6,7	-	-	9,2
16 – 20	5,6	-	2,1	7,2
21 – 25	13,4	35,7	9,5	14,5
26 – 30	22,9	25,0	22,6	23,1
31 – 35	14,8	7,1	14,1	15,1
36 – 40	17,1	17,9	21,9	15,3
41 lat i więcej	19,5	14,3	29,8	15,6
Średni staż	31,5	31,2	35,1	30,2

Tab. 12 Struktura emerytur wypłacanych na nowych zasadach mężczyznom według stażu i wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Staż w latach	Ogółem	Wiek			Średni wiek
		56 - 60	61 - 65	66 - 70	
OGÓŁEM	100,0	1,2	27,8	71,0	66,4
15 lat i mniej	100,0	-	-	100,0	67,4
16 – 20	100,0	-	9,6	90,4	67,3
21 – 25	100,0	3,4	19,5	77,1	66,4
26 – 30	100,0	1,3	27,3	71,4	66,3
31 – 35	100,0	0,6	26,5	72,9	66,5
36 – 40	100,0	1,3	35,4	63,3	66,3
41 lat i więcej	100,0	0,9	42,4	56,7	66,1

Tab. 13 Struktura emerytur wypłacanych na nowych zasadach kobietom według wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego i stażu

Staż w latach	Ogółem	Wiek		
		56 - 60	61 - 65	66 - 70
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0
15 lat i mniej	17,6	6,5	20,6	14,2
16 – 20	13,7	22,7	15,9	10,6
21 – 25	20,8	16,1	23,6	17,5
26 – 30	16,6	12,9	15,5	18,2
31 – 35	15,9	19,4	10,9	22,1
36 – 40	13,4	22,4	11,4	15,5
41 lat i więcej	2,0	-	2,1	1,9
Średni staż	25,4	27,5	24,0	27,0

Tab. 14 Struktura emerytur wypłacanych na nowych zasadach kobietom według stażu i wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Staż w latach	Ogółem	Wiek			Średni wiek
		56 - 60	61 - 65	66 - 70	
OGÓŁEM	100,0	1,7	55,0	43,3	65,1
15 i mniej	100,0	0,6	64,4	35,0	65,0
16 – 20	100,0	2,7	63,8	33,5	64,7
21 – 25	100,0	1,3	62,3	36,4	64,8
26 – 30	100,0	1,3	51,1	47,6	65,3
31 – 35	100,0	2,0	37,7	60,3	65,8
36 – 40	100,0	2,8	46,8	50,4	65,3
41 lat i więcej	100,0	-	59,5	40,5	64,9

3. Okres pobierania emerytur oraz okres przebywania w systemie wypłatowym w zależności od płci i wieku w momencie wyjścia z systemu

Osoby wychodzące w 2017 r. z systemu wypłatowego z powodu zgonu pobierały emerytury przeciętnie przez 18 lat i 2 miesiące.

W tabeli 15 przedstawiony został przeciętny okres pobierania emerytury według płci i wieku emeryta w momencie zaprzestania wypłaty.

Tab. 15 Przeciętny okres pobierania emerytury w zależności od płci i wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Wiek	Przeciętny okres pobierania emerytury*/		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	18_02	16_08	20_03
50 i mniej	2_08	2_08	-
51 - 55	7_02	7_01	9_00
56 - 60	8_06	9_01	7_03
61 - 65	5_04	5_09	5_02
66 - 70	8_00	6_01	11_06
71 - 75	13_03	11_09	16_03
76 - 80	19_00	17_08	21_05
81 - 85	23_08	22_08	25_01
86 - 90	26_07	25_10	27_06
91 - 95	30_03	29_08	30_09
96 lat i więcej	31_06	31_05	31_06

**/ w latach i miesiącach*

Mężczyźni przeciętnie pobierali emeryturę przez 16 lat i 8 miesięcy, a kobiety o ponad 3,5 roku dłużej. Nieznacznie krótszy okres pobierania emerytur przez kobiety obserwujemy jedynie w grupie wiekowej 56 – 65 lat. Mężczyźni 50-letni pobierali emerytury zaledwie przez niecałe 3 lata. Wiek 61 – 65 lat to przedział wiekowy, w którym zarówno kobiety, jak i mężczyźni pobierali emerytury średnio przez 5 lat i 4 miesiące.

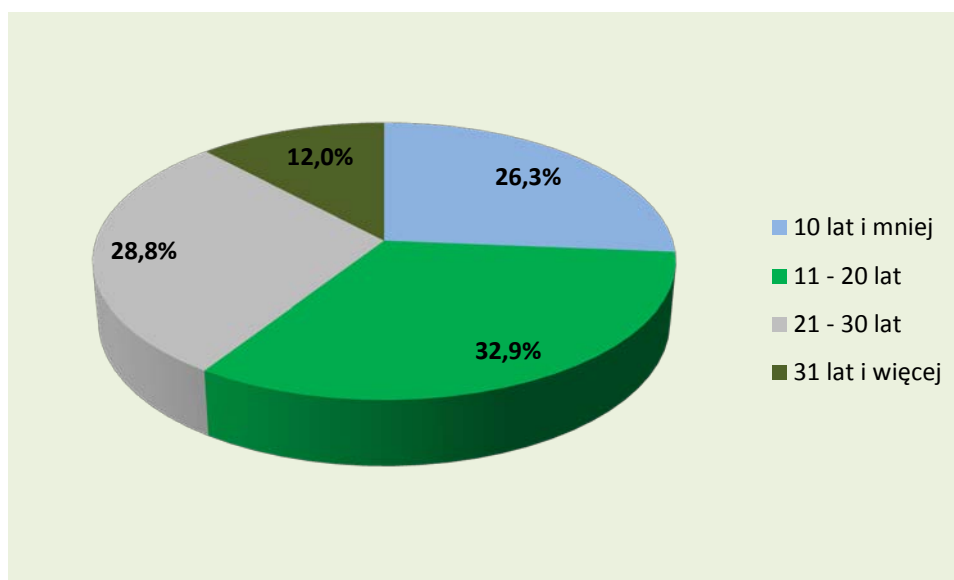
Dominującym przedziałem okresu pobierania emerytury zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet był okres od 11 do 15 lat, tj. ponad 19% mężczyzn i prawie 21% kobiet przeciętnie przez ten okres pobierało emeryturę.

Tab. 16 Okres pobierania emerytur według długości okresu ich pobierania w zależności od płci świadczeniobiorców

Okres pobierania emerytury	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
poniżej 6 lat	12,1	14,7	8,5
6 do 10 lat	14,2	17,1	10,1
11 do 15 lat	19,9	19,1	20,9
16 do 20 lat	13,0	14,2	11,3
21 do 25 lat	13,4	13,8	12,8
26 do 30 lat	15,4	12,2	19,9
31 do 35 lat	9,5	7,9	11,8
36 i więcej lat	2,5	1,0	4,7
Przeciętny okres pobierania emerytury*/	18_02	16_08	20_03

**/ w latach i miesiącach*

Rys. 4 Struktura emerytur według długości okresu ich pobierania

Tab. 17 Okres pobierania emerytur według wieku świadczeniobiorców

Wiek	Okres pobierania emerytury w latach								Przeciętny okres pobierania emerytury
	Ogółem	poniżej 1 roku	1 - 5	6 -10	11 - 15	16 - 25	26 - 35	36 lat i więcej	
OGÓŁEM	100,0	2,0	10,1	14,2	19,9	26,4	24,9	2,5	18_02
50 lat i mniej	100,0	14,3	85,7	-	-	-	-	-	2_08
51 – 55	100,0	2,5	45,0	32,5	20,0	-	-	-	7_02
56 – 60	100,0	20,9	17,8	23,0	26,2	12,1	-	-	8_06
61 – 65	100,0	10,1	62,2	19,5	3,9	4,1	0,2	-	5_04
66 – 70	100,0	6,3	28,5	41,4	19,0	4,3	0,5	-	8_00
71 – 75	100,0	0,1	1,1	34,3	40,9	21,5	2,1	-	13_03
76 – 80	100,0	-	0,3	1,2	31,4	55,6	11,4	0,1	19_00
81 - 85	100,0	-	0,1	0,3	12,3	45,7	41,2	0,4	23_08
86 – 90	100,0	-	-	0,4	11,2	21,8	64,5	2,1	26_07
91 – 95	100,0	-	-	0,2	9,2	9,5	61,8	19,3	30_03
96 lat i więcej	100,0	-	0,8	-	13,8	7,7	30,5	47,2	31_06

Przeciętny okres pobierania emerytury wg wybranych grup świadczeniobiorców prezentuje tabela 18.

W przypadku badanej populacji w 2017 r. najdłużej wypłacano emerytury twórcom i artystom – 25 lat i 1 miesiąc, nauczycielom - 24 lata i 9 miesięcy oraz górnikom – 23 lata i 9 miesięcy, najkrócej natomiast pobierającym emerytury na nowych zasadach oraz osobom prowadzącym pozarolniczą działalność gospodarczą – 15 lat i 10 miesięcy.

Tab. 18 Przeciętny okres pobierania emerytur według grup świadczeniobiorców

Wyszczególnienie	Przeciętny okres*/ pobierania emerytury w 2017 roku
OGÓŁEM	18_02
kolejarze	18_09
górnicy	23_09
nauczyciele	24_09
osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia	21_06
osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą	15_10
twórcy i artyści	25_01
duchowni	19_01

*/ w latach i miesiącach

Tab. 18 Przeciętny okres pobierania emerytur według grup świadczeniobiorców dok.

Wyszczególnienie	Przeciętny okres*/ pobierania emerytury w 2017 roku
pracownicy spółdzielni produkcyjnych	18_03
opiekujący się dziećmi niepełnosprawnymi	22_03
pobierający emerytury na nowych zasadach	4_10
pozostali	20_03

*/ w latach i miesiącach

Tab. 19 Struktura okresu pobierania emerytur według grup świadczeniobiorców

Wyszczególnienie	Okres pobierania emerytury w latach								36 i więcej lat
	Ogółem	poniżej 6 lat	6 - 10	11 - 15	16 - 20	21 - 25	26 - 30	31 - 35	
OGÓŁEM	100,0	12,1	14,2	19,9	13,0	13,4	15,4	9,5	2,5
kolejarze	100,0	0,2	8,9	16,6	54,8	7,7	5,1	4,9	1,8
górnicy	100,0	4,7	6,5	13,3	12,9	11,1	20,9	27,6	3,0
nauczyciele	100,0	1,1	7,1	11,2	13,7	11,4	26,4	22,9	6,2
osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia	100,0	1,1	4,8	32,1	6,0	14,3	25,0	14,3	2,4
osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą	100,0	5,6	18,4	38,0	13,6	10,9	10,1	2,6	0,8
twórcy i artyści	100,0	2,3	-	23,3	7,0	11,6	30,2	11,6	14,0
duchowni	100,0	-	4,9	27,9	27,9	24,5	14,8	-	-
pracownicy spółdzielni produkcyjnych	100,0	4,5	12,0	33,1	10,5	12,8	18,8	6,8	1,5
opiekujący się dziećmi niepełnosprawnymi	100,0	1,1	-	6,7	31,1	35,6	25,5	-	-
pobierający emerytury na nowych zasadach	100,0	68,5	23,1	8,4	-	-	-	-	-
pozostali	100,0	3,0	13,4	22,4	13,4	16,4	18,1	10,4	2,9

Wśród ogółu badanych 4,0% stanowili świadczeniobiorcy, którzy oprócz emerytury otrzymywali również połowę renty z tytułu niezdolności do pracy przyznanej na skutek wypadku przy pracy, wypadku w drodze do/z pracy czy choroby zawodowej lub też renty przyznanej na podstawie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych, bądź pobierali całą rentę i połowę emerytury (tzw. świadczenia zbiegowe).

W populacji osób pobierających świadczenia zbiegowe 71,2% stanowili mężczyźni. Przed wyjściem z systemu wypłatowego - 69,1% osób pobierało wraz z emeryturą rentę wypadkową z tytułu niezdolności do pracy, przy czym ponad 60% z nich pobierało ją na skutek choroby zawodowej. Pozostałe osoby tj. 30,9% pobierały świadczenia rentowe inwalidów wojennych i wojskowych.

Przeciętny okres pobierania emerytury przez rencistów otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy - wypadkowe wynosił 23 lata i 10 m-cy, natomiast inwalidów wojennych, wojskowych i kombatantów 27 lat i 8 m-cy. Strukturę otrzymujących świadczenia zbiegowe według rodzaju renty przedstawia tabela 20.

Tab. 20 Struktura okresu pobierania emerytur wypłacanych osobom, które wyszły z systemu wypłatowego w 2017 r. i pobierały świadczenia zbiegowe

Wyszczególnienie	Okres pobierania	
	w odsetkach	w latach i miesiącach
OGÓŁEM - emerytury	100,0	25_00
z tego:		
emerytury przy rentach z tytułu niezdolności do pracy wypadkowych	69,1	23_10
z tego:		
emerytury przy rentach z tytułu wypadków przy pracy	24,1	22_06
emerytury przy rentach z tytułu wypadków w drodze do/z pracy	3,4	22_05
emerytury przy rentach z tytułu chorób zawodowych	41,6	24_08
emerytury przy rentach inwalidów wojennych i wojskowych	30,9	27_08

Tabele 21 – 25 przedstawiają łączny okres pobierania świadczeń dla emerytów wychodzących w 2017 r. z systemu wypłat, tj. okres liczony łącznie z okresami świadczeń pobieranych przed przyznaniem emerytury, tzw. okres przebywania w systemie wypłatowym. W tym przypadku przeciętny okres pobierania emerytury (łącznie z okresami wcześniej pobieranych świadczeń) wynosił 22 lata i 9 miesięcy. Był zatem dłuższy średnio o 4 lata i 7 miesięcy od okresu pobierania samej emerytury. Badani mężczyźni przebywali w systemie wypłatowym przez okres 21 lat i 6 miesięcy, a kobiety przez okres 24 lat i 5 miesięcy (tabela 21).

Tab. 21 Przeciętny okres przebywania w systemie wypłatowym w zależności od płci i wieku w momencie wyjścia z systemu

Wiek	Przeciętny okres*/ przebywania w systemie wypłatowym		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	22_09	21_06	24_05
50 lat i mniej	2_08	2_08	-
51 - 55	7_06	7_05	9_00
56 - 60	9_08	9_10	9_04
61 - 65	9_07	8_08	10_01
66 - 70	13_11	12_09	16_01
71 - 75	18_11	18_00	20_11
76 - 80	23_07	22_08	25_02
81 - 85	27_05	26_07	28_09
86 - 90	30_03	29_03	31_06
91 - 95	33_06	32_04	34_06
96 lat i więcej	35_09	34_01	37_01

**/ w latach i miesiącach*

Tab. 22 Okres przebywania w systemie wypłatowym według wieku świadczeniobiorców

Wiek	Okres pobierania emerytury w latach								Przeciętny okres pobierania emerytury
	Ogółem	poniżej 1 roku	1 - 5	6 -10	11 - 15	16 - 25	26 - 35	36 lat i więcej	
OGÓŁEM	100,0	1,0	6,0	6,9	12,3	31,9	34,2	7,7	22_09
50 lat i mniej	100,0	14,3	85,7	-	-	-	-	-	2_08
51 – 55	100,0	-	42,5	37,5	20,0	-	-	-	7_06
56 – 60	100,0	12,6	18,3	23,6	30,9	14,6	-	-	9_08
61 – 65	100,0	5,5	40,1	18,0	17,6	14,9	3,3	0,6	9_07
66 – 70	100,0	2,6	14,9	20,3	28,1	25,3	7,0	1,8	13_11
71 – 75	100,0	0,1	0,9	11,0	28,0	43,7	13,4	2,9	18_11
76 – 80	100,0	-	0,2	0,8	9,3	57,6	28,2	3,9	23_07
81 - 85	100,0	-	-	-	1,0	36,7	55,3	7,0	27_05
86 – 90	100,0	-	-	-	0,3	17,3	70,5	11,9	30_03
91 – 95	100,0	-	-	-	0,4	7,9	60,7	31,0	33_06
96 lat i więcej	100,0	-	0,8	-	0,4	8,2	32,7	58,3	35_09

Najdłuższy łączny okres pobierania świadczeń w 2017 r. obserwujemy wśród osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia – 29 lat i 9 miesięcy oraz wśród twórców i artystów – 28 lat i 3 miesiące.

W przypadku pierwszej grupy świadczeniobiorców różnica między okresem przebywania w systemie wypłat, a okresem pobierania wyłącznie emerytury wynosiła 8 lat i 3 miesiące, a w przypadku artystów - 3 lata i 2 miesiące. Jednak największą różnicę w okresach pobierania świadczeń odnotowujemy wśród pracowników spółdzielni produkcyjnych. Wynosiła ona 9 lat i 2 miesiące (tabela 23).

Pracownicy spółdzielni produkcyjnych, osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej oraz osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą najczęściej i najdłużej pobierały przed emeryturą renty z tytułu niezdolności do pracy.

Tab. 23 Przeciętny okres przebywania w systemie wypłatowym według grup świadczeniobiorców

Wyszczególnienie	Przeciętny okres*/ przebywania w systemie wypłatowym
OGÓŁEM	22_09
kolejarze	20_09
górnicy	25_00
nauczyciele	25_05
osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia	29_09
osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą	21_08
twórcy i artyści	28_03
duchowni	20_11
pracownicy spółdzielni produkcyjnych	27_05
opiekujący się dziećmi niepełnosprawnymi	22_04
pobierający emerytury na nowych zasadach	10_08
pozostali	24_11

**/ w latach i miesiącach*

Tab. 24 Struktura okresu przebywania w systemie wypłatowym według grup świadczeniobiorców

Wyszczególnienie	Okres pobierania emerytury w latach								
	Ogółem	poniżej 6 lat	6 - 10	11 - 15	16 - 20	21 - 25	26 - 30	31 - 35	36 i więcej lat
OGÓŁEM	100,0	7,0	6,9	12,3	14,5	17,4	21,1	13,1	7,7
kolejarze	100,0	0,1	3,1	7,6	62,6	9,8	7,8	5,8	3,2
górnicy	100,0	4,1	6,3	11,5	12,1	10,5	20,5	26,0	9,0
nauczyciele	100,0	1,1	6,2	10,3	13,0	11,3	26,9	23,5	7,7
osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia	100,0	-	-	1,2	3,6	20,2	34,5	29,8	10,7
osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą	100,0	2,2	4,7	14,2	24,8	26,3	19,4	5,6	2,8
twórcy i artyści	100,0	-	-	9,3	4,7	14,0	37,2	18,6	16,2
duchowni	100,0	-	3,3	16,4	29,5	27,9	21,3	1,6	-
pracownicy spółdzielni produkcyjnych	100,0	0,7	0,7	0,7	5,3	31,6	35,4	20,3	5,3
opiekujący się dziećmi niepełnosprawnymi	100,0	1,1	-	6,6	28,9	37,8	25,6	-	-
pobierający emerytury na nowych zasadach	100,0	39,8	17,4	18,4	10,0	7,4	4,1	1,7	1,2
pozostali	100,0	1,4	5,2	11,6	13,0	19,9	24,8	14,8	9,3

Wśród osób pobierających świadczenia zbiegowe różnica między okresem przebywania w systemie wypłat, a okresem pobierania wyłącznie emerytury wyniosła 5 lat i 11 miesięcy. Najdłużej przebywały w systemie osoby pobierające renty z tytułu wypadku przy pracy. Łącznie pobierały one świadczenia przez okres 32 lat i 10 miesięcy (tabela 25).

Tab. 25 Okres przebywania w systemie wypłatowym osób, które w momencie wyjścia z systemu wypłatowego pobierały świadczenie zbiegowe

Wyszczególnienie	Okres pobierania	
	w odsetkach	w latach i miesiącach
OGÓŁEM - emerytury	100,0	30_11
z tego:		
emerytury przy rentach z tytułu niezdolności do pracy wypadkowych	69,1	30_06
z tego:		
emerytury przy rentach z tytułu wypadków przy pracy	24,1	32_10
emerytury przy rentach z tytułu wypadków w drodze do/z pracy	3,4	30_01
emerytury przy rentach z tytułu chorób zawodowych	41,6	29_03
emerytury przy rentach inwalidów wojennych i wojskowych	30,9	31_08

IV. EMERYCI WYCHODZĄCY Z SYSTEMU WYPŁATOWEGO - BEZ ŚWIADCZENIOBIORCÓW POBIERAJĄCYCH EMERYTURĘ Z URZĘDU

1. Charakterystyka badanej populacji

W celu porównywalności badanej zbiorowości emerytów z poprzednimi okresami badawczymi, w tej części opracowania, tj. w tablicach 26 - 38 nie uwzględniono emerytów, którzy w 2017 r. wyszli z systemu wypłat z przyznaną emeryturą z urzędu.

W tym przypadku badana grupa osób, które wyszły z systemu z powodu zgonu liczyła 27,9 tys. W tej badanej populacji - mężczyźni stanowili 58,8%, a kobiety 41,2%.

Średni wiek osób wychodzących z systemu wypłatowego wynosił 78,4 roku i był wyższy o 1 rok i 10 miesięcy od przeciętnego wieku osób badanych w 2011 r. i o 2 lata i 10 m-cy od badanych w 2005 r.

Tab. 26 Średni wiek emerytów w momencie wyjścia z systemu wypłatowego według płci w poszczególnych okresach badawczych

Wyszczególnienie	2000	2005	2011	2017
Ogółem	75,0	75,6	76,6	78,4
Mężczyźni	74,5	75,4	76,4	78,1
Kobiety	75,7	75,9	76,8	78,7

W porównaniu ze strukturą wiekową z poprzedniego okresu badawczego obserwujemy większy udział emerytów wychodzących z systemu wypłatowego w wieku powyżej 81 lat - o 8,3 pkt procentowego oraz osób z przedziału wiekowego 66 - 70 lat – o 6,2 pkt procentowego.

Tab. 27 Struktura emerytur według wieku i płci osób w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Wiek	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
50 lat i mniej	0,1	0,1	-
51 - 55	0,1	0,2	0,0
56 - 60	0,7	0,8	0,5
61 - 65	7,9	5,0	12,0
66 - 70	18,5	20,1	16,1
71 - 75	13,2	14,9	10,7
76 - 80	16,8	18,4	14,6
81 - 85	19,1	19,8	18,1
86 - 90	15,2	14	16,9
91 - 95	7,0	5,6	9,2
96 lat i więcej	1,4	1,1	1,9
Średni wiek	78,4	78,1	78,7

Tab. 28 Struktura emerytur według płci osób pobierających świadczenia oraz wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Wiek	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	58,8	41,2
50 lat i mniej	100,0	100,0	-
51 - 55	100,0	97,5	2,5
56 - 60	100,0	69,6	30,4
61 - 65	100,0	37,1	62,9
66 - 70	100,0	64,1	35,9
71 - 75	100,0	66,5	33,5
76 - 80	100,0	64,3	35,7
81 - 85	100,0	60,9	39,1
86 - 90	100,0	54,2	45,8
91 - 95	100,0	46,4	53,6
96 lat i więcej	100,0	47,2	52,8
Średni wiek	78,4	78,1	78,7

Średni wiek badanych w momencie przyznania emerytury wynosił 59 lat i 5 miesięcy i był niższy w porównaniu z rokiem 2011 średnio o 7 miesięcy. Mężczyźni zaczęli pobierać emeryturę średnio w wieku 60 lat i 10 miesięcy, a kobiety mając 57 lat i 6 miesięcy.

Ponad 66% badanych osób zaczęło pobierać emeryturę przed ustawowym wiekiem emerytalnym. Wśród mężczyzn odsetek tych osób wynosił 69,3%, a wśród kobiet 62,8%.

W 2011 r. odsetek badanych emerytów, którzy zaczęli pobierać świadczenie przed ustawowym wiekiem emerytalnym wynosił 67,3%, dla mężczyzn – 71,9%, a dla kobiet – 59,9%.

Tab. 29 Struktura emerytur według wieku i płci osób w momencie przyznania świadczenia

Wiek	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
50 lat i mniej	5,7	5,9	5,4
51 - 55	20,7	7,3	39,9
56 - 60	42,2	43,1	40,9
61 - 65	24,8	35,1	10,1
66 - 70	5,1	6,9	2,5
71 - 75	1,2	1,3	0,9
76 lat i więcej	0,3	0,4	0,3
Średni wiek	59,4	60,8	57,5

Średni staż badanych emerytów wynosił 34,7 roku, dla mężczyzn – 36,7 roku, dla kobiet – 31,9 roku. Największy odsetek emerytów, tj. 25,4% legitymował się stażem od 36 do 40 lat, odsetek mężczyzn w tym przypadku wyniósł 27,2%, a kobiet 22,8%. W populacji kobiet zauważamy, że wysoki odsetek 27,3% to kobiety legitymujące się stażem od 31 do 35 lat.

Tab. 30 Struktura emerytur według stażu osób pobierających świadczenie w momencie wyjścia z systemu wypłatowego oraz płci

Staż w latach	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
		w odsetkach	
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0
15 i mniej	2,6	1,4	4,4
16 – 20	3,4	1,6	5,9
21 – 25	8,7	6,6	11,8
26 – 30	15,3	13,8	17,3
31 – 35	21,6	17,5	27,3
36 – 40	25,4	27,2	22,8
41 lat i więcej	23,0	31,9	10,5
Średni staż	34,7	36,7	31,9

Tab. 31 Struktura emerytur według płci osób pobierających świadczenie oraz stażu w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Staż w latach	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w odsetkach		
OGÓŁEM	100,0	58,8	41,2
15 lat i mniej	100,0	31,0	69,0
16 – 20	100,0	28,5	71,5
21 – 25	100,0	44,1	55,9
26 – 30	100,0	53,3	46,7
31 – 35	100,0	47,8	52,2
36 – 40	100,0	62,9	37,1
41 lat i więcej	100,0	81,2	18,8

2. Okres pobierania emerytur*/ oraz okres przebywania w systemie wypłatowym w zależności od płci i wieku w momencie wyjścia z systemu

Emeryci wychodzący w 2017 r. z systemu wypłatowego na skutek zgonu pobierali emerytury przeciętnie przez 18 lat i 11 miesięcy, a więc o 1 rok i 4 m-ce dłużej niż statystyczny emeryt wychodzący z systemu w 2011 roku.

Tab. 32 Przeciętny okres pobierania emerytury w zależności od płci i wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Wiek	Przeciętny okres pobierania emerytury**/		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	18_11	17_04	21_02
50 lat i mniej	2_08	2_08	-
51 - 55	7_02	7_01	9_00
56 - 60	8_06	9_01	7_03
61 - 65	5_04	5_09	5_02
66 - 70	8_02	6_02	11_08
71 - 75	13_10	12_03	16_11
76 - 80	19_09	18_03	22_05
81 - 85	24_08	23_05	26_07
86 - 90	28_02	26_11	29_07
91 - 95	32_01	30_08	33_03
96 lat i więcej	34_06	32_10	36_00

**/ bez emerytur z urzędu*

***/ w latach i miesiącach*

Mężczyźni przeciętnie pobierali emeryturę przez 17 lat i 4 miesiące, a kobiety o blisko 4 lata dłużej. Najkrótszy przeciętny okres pobierania emerytur przez kobiety wynoszący 5 lat i 2 miesiące obserwujemy w grupie wiekowej 61 – 65 lat, a w przypadku mężczyzn wynoszący 2 lata i 8 miesięcy w grupie wiekowej poniżej 50 lat.

W porównaniu z poprzednim okresem badawczym, przeciętny okres pobierania emerytury przez mężczyzn zwiększył się o 10 miesięcy, natomiast dla kobiet okres ten był dłuższy o 1 rok i 9 miesięcy (tabela 33).

W 2017 r. dominującym przedziałem okresu pobierania emerytury był okres od 26 do 30 lat, a w 2011 r. był to okres od 16 do 20 lat.

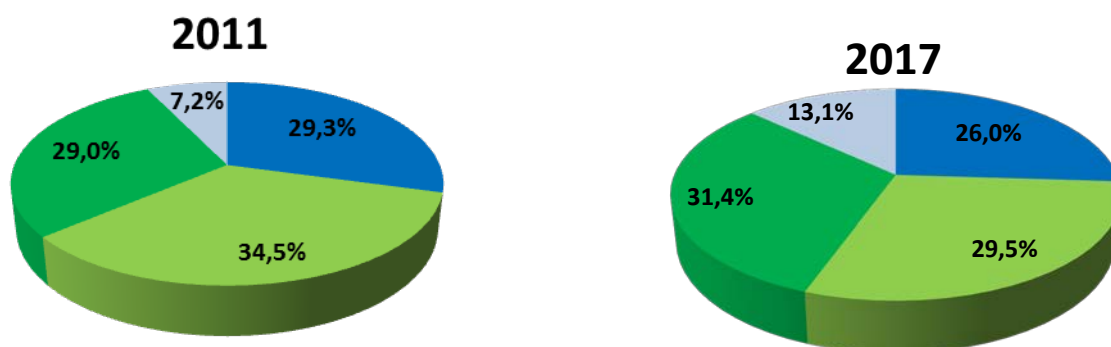
Tab. 33 Okres pobierania emerytur według długości okresu ich pobierania w zależności od płci świadczeniobiorców

Okres pobierania emerytury*/	2011			2017		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
poniżej 6 lat	15,4	17,8	11,6	12,4	14,6	9,2
6 do 10 lat	13,9	14,6	12,7	13,6	16,1	9,9
11 do 15 lat	12,8	14,2	10,5	15,3	16,0	14,4
16 do 20 lat	21,7	23,2	19,5	14,2	15,5	12,4
21 do 25 lat	13,3	11,0	17,0	14,6	15,0	14,1
26 do 30 lat	15,7	15,0	16,7	16,8	13,2	21,9
31 i więcej lat	7,2	4,2	12,0	13,1	9,6	18,1
Przeciętny okres pobierania emerytury - w latach i m-cach	17_07	16_06	19_05	18_11	17_04	21_02

*/ bez emerytur z urzędu

Rys. 5 Struktura emerytur według długości okresu ich pobierania

■ 10 lat i mniej ■ 11 - 20 lat ■ 21 - 30 lat ■ 31 lat i mniej

Przeciętny okres pobierania emerytury wg niektórych grup świadczeniobiorców w porównaniu z poprzednim okresem badawczym prezentuje tabela 34.

W 2017 r. najdłużej wypłacano emerytury osobom wykonującym pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia – 27 lat i 3 miesiące oraz twórcom i artystom 26 lat i 3 miesiące. Okres pobierania emerytur, w porównaniu do roku 2011, wydłużył się przeciętnie

o 1 rok i 4 miesiące. Zmniejszeniu uległ jedynie okres pobierania emerytury kolejowej - o 8 miesięcy.

Tab. 34 Przeciętny okres pobierania emerytur*/ według grup świadczeniobiorców w roku 2011 i 2017

Wyszczególnienie	Przeciętny okres pobierania emerytury**/	
	2011	2017
OGÓŁEM	17_07	18_11
kolejarze	20_02	19_04
górnicy	21_03	24_00
nauczyciele	20_02	24_10
osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia	17_09	27_03
osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą	12_04	17_08
twórcy i artyści	20_08	26_03
duchowni	13_11	19_08
pracownicy spółdzielni produkcyjnych	15_08	22_07
opiekujący się dziećmi niepełnosprawnymi	16_08	22_03
pobierający emerytury na nowych zasadach	2_05	4_10
pozostali	17_11	21_04

**/ bez emerytur z urzędu*

***/ w latach i miesiącach*

Tab. 35 Struktura okresu pobierania emerytur*/ według grup świadczeniobiorców

Wyszczególnienie	Okres pobierania emerytury*/ w latach								
	Ogółem	poniżej 6 lat	6 - 10	11 - 15	16 - 20	21 - 25	26 - 30	31 - 35	36 i więcej lat
OGÓŁEM	100,0	12,4	13,6	15,3	14,2	14,6	16,8	10,4	2,7
kolejarze	100,0	-	11,8	8,8	47,1	5,9	8,8	8,8	8,8
górnicy	100,0	4,4	6,2	12,3	13,1	11,3	21,4	28,2	3,1
nauczyciele	100,0	1,1	6,7	10,9	13,9	11,5	26,6	23,1	6,2
osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia	100,0	-	-	5,5	9,3	20,4	38,9	22,2	3,7
osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą	100,0	4,3	12,4	33,2	17,9	14,4	13,4	3,6	0,8
twórcy i artyści	100,0	-	-	20,0	7,5	12,5	32,5	12,5	15,0
duchowni	100,0	-	3,5	24,6	29,8	26,3	15,8	-	-
pracownicy spółdzielni produkcyjnych	100,0	2,3	5,8	14	16,2	19,8	29,1	10,5	2,3
opiekujący się dziećmi niepełnosprawnymi	100,0	1,1	-	6,6	31,1	35,6	25,6	-	-
pobierający emerytury na nowych zasadach	100,0	68,5	23,1	8,4	-	-	-	-	-
pozostali	100,0	2,3	12,7	17,0	14,9	18,2	20,1	11,6	3,2

**/ bez emerytur z urzędu*

Tabele 36 – 38 przedstawiają łączny okres pobierania świadczeń dla emerytów wychodzących w 2017 r. z systemu wypłat, tj. okres liczony łącznie z okresami świadczeń pobieranych przed przyznaniem emerytury, tzw. okres przebywania w systemie wypłat.

W tym przypadku przeciętny okres pobierania emerytury (łącznie z okresami wcześniej pobieranych świadczeń) wynosił 22 lata. Był zatem dłuższy średnio o 3 lata i 1 miesiąc od okresu pobierania w 2017 r. samej emerytury. Badani mężczyźni przebywali w systemie wypłat przez okres 20 lat i 11 miesięcy, a kobiety przez okres 23 lat i 8 miesięcy.

Łączny okres pobierania tych świadczeń był również dłuższy o 1 rok i 10 miesięcy od okresu pobierania wg badania odnoszącego się do 2011 r.

Tab. 36 Przeciętny okres przebywania w systemie wypłatowym osób pobierających emerytury*/ w zależności od płci i wieku w momencie wyjścia z systemu wypłatowego

Wiek	Przeciętny okres**/ przebywania w systemie wypłatowym		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
OGÓŁEM	22_00	20_11	23_08
50 i mniej	2_08	2_08	-
51 - 55	7_06	7_05	9_00
56 - 60	9_08	9_10	9_04
61 - 65	9_07	8_08	10_01
66 - 70	13_02	11_11	15_04
71 - 75	17_09	16_09	19_09
76 - 80	22_11	22_00	24_07
81 - 85	27_00	26_03	28_03
86 - 90	29_11	28_11	31_02
91 - 95	33_05	32_03	34_04
96 lat i więcej	35_07	34_00	32_00

**/ bez emerytur z urzędu*

***/ w latach i miesiącach*

Najdłuższy łączny okres pobierania świadczeń w 2017 r. obserwujemy wśród osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia – 29 lat i 5 miesięcy oraz wśród twórców i artystów – 28 lat i 6 miesięcy. W przypadku pierwszej grupy zawodowej różnica między okresem przebywania w systemie wypłat, a okresem pobierania wyłącznie emerytury wynosiła 2 lata i 2 miesiące, a w przypadku twórców i artystów 2 lata i 3 miesiące. Największą jednak różnicę w okresach pobierania świadczeń odnotowujemy wśród pracowników spółdzielni produkcyjnych - wynosiła ona 5 lat (tabela 37).

Tab. 37 Przeciętny okres przebywania w systemie wypłatowym osób pobierających emerytury*/ według grup świadczeniobiorców

Wyszczególnienie	Przeciętny okres**/ przebywania w systemie wypłatowym	
	2011	2017
OGÓŁEM	20_02	22_00
kolejarze	22_02	20_06
górnicy	22_03	24_09
nauczyciele	20_08	25_04
osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia	24_05	29_05
osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą	17_05	21_00
twórcy i artyści	23_04	28_06
duchowni	15_11	21_01
pracownicy spółdzielni produkcyjnych	22_11	27_07
opiekujący się dziećmi niepełnosprawnymi	17_05	22_04
pobierający emerytury na nowych zasadach	7_08	10_08
pozostali	20_00	24_03

**/ bez emerytur z urzędu*

***/ w latach i miesiącach*

Tab. 38 Struktura okresu przebywania w systemie wypłatowym osób pobierających emerytury*/ według grup świadczeniobiorców

Wyszczególnienie	Okres przebywania w systemie wypłatowym								
	Ogółem	poniżej 6 lat	6 - 10	11 - 15	16 - 20	21 - 25	26 - 30	31 - 35	36 i więcej lat
OGÓŁEM	100,0	7,6	7,5	13,3	14,5	17,3	21,0	12,8	6,0
kolejarze	100,0	0,1	3,4	8,2	62,2	10,1	7,6	5,7	2,7
górnicy	100,0	4,2	6,4	11,6	12,2	10,7	20,9	26,0	8,0
nauczyciele	100,0	1,1	6,2	10,3	13,1	11,3	27,2	23,2	7,6
osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia	100,0	-	-	-	3,7	18,5	42,6	27,8	7,4
osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą	100,0	2,6	6,2	17,1	23,5	24,1	18,6	5,4	2,5
twórcy i artyści	100,0	-	-	10,0	2,5	15,0	35,0	20,0	17,5
duchowni	100,0	-	3,5	15,8	28,1	29,8	21,1	1,7	-
pracownicy spółdzielni produkcyjnych	100,0	-	1,2	1,2	7,0	27,9	36,0	19,7	7,0
opiekujący się dziećmi niepełnosprawnymi	100,0	1,1	-	6,7	28,9	37,8	25,5	-	-
pobierający emerytury na nowych zasadach	100,0	39,8	17,4	18,4	10,0	7,4	4,1	1,7	1,2
pozostali	100,0	1,5	5,7	12,6	13,3	20,2	24,9	14,6	7,2

**/ bez emerytur z urzędu*

V. PODSUMOWANIE

Emeryci wychodzący z systemu wypłatowego – ogółem

1. W okresie wybranych czterech miesięcy (luty, maj, sierpień, listopad) 2017 roku z powodu zgonu, system wypłatowy emerytur opuściło 61,0 tys. osób, tj. przeciętnie 15,3 tys. osób w miesiącu.
2. Średni wiek emerytów wychodzących z systemu wypłatowego wynosił 78,5 roku. Mężczyźni opuszczali system średnio w wieku 78,2 roku, a kobiety w wieku 79,1 roku.
3. Średni wiek badanych w momencie przyznania emerytury wynosił 60,3 roku. Mężczyźni zaczęli pobierać emeryturę średnio w wieku 61,4 roku, a kobiety w wieku 58,7 roku.
4. Średni staż, jakim legitymowali się emeryci wychodzący z systemu wypłatowego to 33,6 roku.
5. W zbiorowości badanych emerytów, którzy w 2017 r. z powodu zgonu opuścili system wypłatowy, w ponad 14% przypadków byli to świadczeniobiorcy (ur. po 1948 r.), którym przyznano emeryturę na nowych zasadach. Średni wiek tych osób w momencie wyjścia z systemu wypłat wynosił 65,8 roku (mężczyźni – 66,4 roku, kobiety – 65,1 roku) i był krótszy od wieku pozostałych średnio o 14,9 roku.
6. Pobierający emeryturę na nowych zasadach legitymowali się blisko 29 – letnim stażem – (mężczyźni – 31,5 roku, kobiety – 25,4 roku).
7. W 2017 r. najwyższy odsetek emerytów wychodzących z systemu wypłatowego odnotowujemy w województwach o największej liczbie mieszkańców, tj. w województwie śląskim – 14,2% ogółu badanych, mazowieckim – 14,0%, dolnośląskim – 8,5%, wielkopolskim – 8,2%, małopolskim – 8,0% i łódzkim – 7,8%.
8. Osoby wychodzące w 2017 r. z systemu wypłat pobierały emeryturę przeciętnie przez 18 lat i 2 miesiące. Mężczyźni przeciętnie pobierali przez 16 lat i 8 miesięcy, a kobiety o 3 lata i 7 miesięcy dłużej.
9. Najdłużej wypłacano emerytury twórcom i artystom 25 lat i 1 miesiąc, nauczycielom 24 lata i 9 m-cy oraz górnikom 23 lata i 9 m-cy. Najkrótszy przeciętny okres pobierania emerytury 15 lat i 10 m-cy, odnotowano wśród osób prowadzących działalność gospodarczą.
10. Przeciętny okres przebywania w systemie wypłatowym wynosił 22 lata i 9 m-cy. Najdłużej przebywały w systemie osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia – 29 lat i 9 m-cy oraz twórcy i artyści – 28 lat i 3 m-ce.

11. Wśród ogółu badanych 4,0% stanowili świadczeniobiorcy, którzy oprócz emerytury otrzymywali również połowę renty lub pobierali całą rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznaną na skutek wypadku przy pracy czy choroby zawodowej lub też rentę przyznaną na podstawie ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych (tzw. świadczenia zbiegowe).

Przeciętny okres pobierania emerytury przez rencistów otrzymujących renty z tytułu niezdolności do pracy wypadkowe wynosił 23 lata i 10 m-cy, natomiast inwalidów wojennych, wojskowych i kombatanatów 27 lat i 8 m-cy.

12. Wśród osób pobierających świadczenia zbiegowe różnica między okresem przebywania w systemie wypłatowym, a okresem pobierania wyłącznie emerytury wyniosła 5 lat i 11 m-cy. Najdłużej przebywały w systemie osoby pobierające oprócz emerytury również rentę z tytułu wypadku przy pracy. Łącznie pobierały one świadczenia przez okres 32 lat i 10 m-cy.

Emeryci wychodzący z systemu wypłatowego - bez świadczeniobiorców pobierających emerytury z urzędu

1. Średni wiek osób wychodzących z systemu wypłatowego wynosił 78,4 roku i był wyższy o 1 rok i 10 m-cy od przeciętnego wieku osób badanych w 2011 r. i o 2 lata i 10 m-cy od badanych w 2005 r.
2. W momencie przyznania emerytury średni wiek badanych wynosił 59,4 roku i był niższy w porównaniu z rokiem 2011 średnio o 7 miesięcy. Mężczyźni zaczęli pobierać emeryturę średnio w wieku 60,8 roku, a kobiety mając 57,5 roku.
3. Ponad 66% badanych osób zaczęło pobierać emeryturę przed ustawowym wiekiem emerytalnym. Wśród mężczyzn odsetek tych osób wynosił 69,3%, a wśród kobiet 62,8%.
4. Średni staż dla badanych emerytów wynosił 34,7 roku (mężczyźni – 36,7 roku; kobiety – 31,9 roku).
5. Emeryci wychodzący w 2017 r. z systemu wypłatowego na skutek zgonu pobierali emerytury przeciętnie przez 18 lat i 11 miesięcy, a więc o 1 rok i 4 m-ce dłużej niż statystyczny emeryt wychodzący z systemu w 2011 roku. Mężczyźni przeciętnie pobierali emeryturę przez 17 lat i 4 miesiące, a kobiety o blisko 4 lata dłużej. W porównaniu z poprzednim okresem badawczym, przeciętny okres pobierania emerytury przez mężczyzn zwiększył się o 10 miesięcy, natomiast dla kobiet okres ten był dłuższy o 1 rok i 9 miesięcy.

6. W 2017 r. najdłużej wypłacano emerytury osobom wykonującym pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia – 27 lat i 3 miesiące oraz twórcom i artystom - 26 lat i 3 miesiące. Okres pobierania emerytur, w porównaniu do roku 2011, wydłużył się przeciętnie o 1 rok i 4 m-ce. Jedynie dla osób pobierających emeryturę kolejową uległ zmniejszeniu o 8 miesięcy.
7. Przeciętny okres przebywania w systemie wypłatowym wynosił 22 lata. Był zatem dłuższy średnio o 3 lata i 1 miesiąc od okresu pobierania w 2017 r. samej emerytury. Badani mężczyźni przebywali w systemie wypłat przez okres 20 lat i 11 miesięcy, a kobiety przez okres 23 lat i 8 miesięcy. Okres przebywania w systemie wypłatowym był również dłuższy o 1 rok i 10 miesięcy od okresu przebywania wg badania odnoszącego się do 2011 r.
8. Najdłuższy okres przebywania w systemie wypłatowym w 2017 r. obserwujemy wśród osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia – 29 lat i 5 miesięcy oraz wśród twórców i artystów – 28 lat i 6 miesięcy.